

Uddannelsesudvalget

Folketinget

Lovforslag L 103

19. marts 2012

Vedr. lovforslag om ændring af folkeskoleloven (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning).

Foreningen af Tale-Hørelærere i Folkeskolen (FTHF) har nøje fulgt fremsættelsen af forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning).

FTHF er enig i intentionerne i lovforslaget om at styrke almenundervisningen i folkeskolen, således at færre elever udskilles til specialtilbud.

Vi har imidlertid nogle bemærkninger i forhold til konsekvenserne af den fremtidige tale-sprog-hørepedagogiske bistand i folkeskolen.

En af forudsætningerne for en vellykket inklusion er, at alle elever får et fagligt passende undervisningstilbud. De elever, der har brug for støtte, som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering eller holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning som fx tale-sprog-hørepedagogisk bistand.

Udmøntningen af denne bistand har hidtil været – og bør forsat være – varetaget af personale, der besidder den specialviden om den enkelte elevs specifikke tale-sprog-høre vanskeligheder, som kan være med til at sikre disse elevers fortsatte sproglige udvikling ved eksempelvis overgangen fra børnehave til skole. Denne kompetence har tale-hørelærerne, og de kan samtidigt formidle denne viden til skolens personale, så eleven får en lempeligere overgang til skolen samt optimeret mulighederne for at profitere af skolens undervisning.

Tale-hørelæreren skal indgå i de sprogvurderinger, der laves ved skolestarten, således at elever, der vurderes at være i risiko-zonen, bør blive udredt, og der bør kompenseres for deres tale-sprog-hørevanskeligheder. Dette bør enten ske gennem direkte intervention fra tale-hørelæreren eller dennes konsultative bistand til forældre og skolens personale. Tale-hørelæreren medvirker ved sprogvurderingerne er desuden med til at skabe kontinuitet i det store arbejde, der på landsplan er igangsat med sprogvurderingerne og sprogpakken på småbørnsområdet. Derved indgår tale-hørelæreren som et naturligt led i at styrke den forestående læseindlæring, hvor sproglig kompetence er en væsentlig faktor og forudsætning for læseudviklingen. Tale-hørelæreren bistår i afdækningen af dysleksi – sammenhængen mellem tale-sprogvanskeligheder og senere læse-stavevanskeligheder er veldokumenteret.

Derudover er det vigtigt at elever med auditive og/eller kommunikative handicaps følges af en tale-hørelærer, der har viden om handicappets karakter og fremtrædelsesformer. Kun derved sikres kompetent undervisning og vejledning af eleven.

FTHF vil gerne pege på følgende væsentlige områder, som tale-hørelærerne med deres særlige uddannelse varetager, og som FTHF med bekymring ikke finder sikret i det fremlagte lovforslag:

- Dysfonologi
  - o Elever med fonologiske vanskeligheder skal fortsat tilbydes undervisning, så deres kommunikative kompetencer forbedres, og de oplever sig forstået. Denne sproglige kompetence er nødvendig for den fortsatte skriftsproglige udvikling
- Stammen
  - o Elever, der stammer i skolen, har ofte udsigt til livslang stammen. Udover at dette kan give store kommunikative vanskeligheder, kan det også have konsekvenser for andre af elevens livsvilkår. Derfor vil disse elever have behov for kontinuerlig talepædagogisk bistand.
- Stemmevanskeligheder
  - o Elever med stemmeproblemer har i skolen behov for adfærdsmodificering, vejrtrækningsøvelser el.lign.
- Hørehæmmede
  - o Elever med hørenedsættelse begynder ikke at høre, fordi de starter i skolen. Enkeltintegrerede elever med nedsat hørelse, høreapparat-brugere eller Cochlear Implanterede elever vil fortsat have brug for vejledning og perioder med undervisning.
- Læse-stave-vanskeligheder
  - o Tale-sprog-høreområdet er tæt forbundet med læseindlæringen, og denne sammenhæng er veldokumenteret. Tale-hørelærerne kan ved diagnostisk undervisning samarbejde med elevens lærer om, hvordan eleven kan tilgodeses ved dispenserende undervisning.
- Læbe-kæbe-gane-spalte.
  - o Er en medfødt lidelse, der betyder længerevarende forløb i hospitalsregi og ofte med behov for talepædagogisk intervention
- Impressive vanskeligheder
  - o Manglende sprogforståelse, mangelfuldt begrebsapparat, nægtelse, ordmobiliserings-vanskeligheder el.lign. giver naturligt vanskelige vilkår for elevens indlæring. Behovet for talehørepædagogisk bistand vil variere fra elev til elev, afhængig af vanskelighedernes art.

- Semantisk pragmatiske vanskeligheder

- Problemer med at opfatte tryk, stød, betoning, uskrevne regler m.m. – gør det svært at opfatte og forstå dansk. Alt opfattes bogstaveligt, og konkret misforstås næsten alle ordsprog, ironi, uskrevne regler o.lign., hvilket ikke kun har negativ konsekvens i indlæringsituationer, men også i elevens sociale sammenhænge.

I det fremlagte lovforslag kan FTHF ikke se, hvordan ovennævnte kan varetages, da vejledning og interventionen i forbindelse med tale-sprog-høre vanskeligheder i praksis aldrig når et omfang på 9 timer om ugen for den enkelte elev.

Tilsvarende har FTHF en bekymring for den manglende sikring af den vidensoverlevering, der bør pågå i forbindelse med overgangen fra daginstitution til skole (elever, der allerede er henvist til talepædagog, de landsdækkende sprogvurderinger m.fl.), udredning og intervention m.m.

Den enkelte skoleleders rolle og ansvar bliver markant, hvis vedkommende også skal sikre dette. For at undgå, at vigtig viden går tabt, eller at der bliver for store forskelle fra skole til skole, bør der laves minimumsstandarder for dette område.

Tale-hørelæreren skal således være en aktiv del af en skoles kompetencecenter, så der kan gives relevant samt kvalificeret supervision og rådgivning – såvel generelt som i enkeltsager på det tale-hørepedagogiske felt. Derved bidrager og medvirker tale-hørelæreren til udviklingen af hensigtsmæssige specialforanstaltninger.

Elever med tale-sprog-hørevanskeligheder bliver således fulgt af tale-hørelæreren gennem skoletiden, og derved sikres, at nødvendige informationer indgår i samarbejdet om eleven. Tale-hørelæreren skal endvidere medvirke til, at lærernes kompetencer over for tale-sprog-høreområdet øges. Netop tale-hørelærerens faglige viden kan bidrage med kvalitative, hensigtsmæssige tiltag i forbindelse med individuelle handleplaner, så elevens handicap minimeres, og eleven tilbydes relevant undervisningsdifferentiering i et tværfagligt samarbejde. Endelig kan tale-hørelærerne være rådgiver for skoleledelsen om de specifikke fag-faglige ting, interventionsmuligheder samt nødvendige pædagogiske tiltag.

FTHF håber, at ovenstående bemærkninger vil blive inddraget i det fortsatte arbejde med ændringerne af skoleloven.

På bestyrelsens vegne

Sanne Christensen
Formand, FTHF

Erik Cloyd Ebsen
Bestyrelsesmedlem